

SZÁSZVÁROS ÉS VIDÉKE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Előfizetési árak:

Egész évre — — 240 L | Negyed évre — 60 L
Fél évre — — 120 „ | Egyes szám ára — 6 „
Nyilttér szavanként 6 L.

Alapította: ifj. Szántó Károly.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős: Dr. Bocz Soma
Kiadóhivatal: „Szászvárosi Könyvnyomda Rt.“

Megjelenik minden vasárnap.

Mindenemű pénzküldemények a „Szászvárosi Könyvnyomda Rt.“ címére küldendők.
Hirdetések árszabály szerint. — Kéziratok nem adatnak vissza

A történelmet

nem egyes emberek csinálják, hanem csinálódik, a fátum kiszámíthatatlan hatalma által s az emberek csak eszközei a fátumszerű történéseknek.

1918-at irtunk. Vége a világháborúnak. A nemzetek nagy csatája véget ért és egyesek a fátum babérkoszorújával, mások töviskoszorújával hazatértek.

A töviskoszorú legtovisebbjét hozta magával egy faj, amelyet azelőtt nem ismert a világ és amelynek békében az volt a fátuma, hogy az Osztrákbirodalom név alatt ismert államtákolmány szervi betegségeinek névtelen szépségflastroma legyen, a világháboruban pedig e monarchiában felhalmozódott hitszegésnek, árulásnak és gyávaságnak martyrságát szenvedje végig.

Ez a harcok fürgetegében diadalt diadalra aratott faj, megtorpant mikor látnia kellett, hogy a világháboruban hozott rettenetes áldozatai nem voltak elégségesek ahhoz, hogy azok által a kegyetlen fátum a Habsburg-birodalom szörnyű büneiért kiengesztelődjék. Végső elkeseredésében önmagát kezdé hát marcangolni, mignem öngyilkos kísérleteiben megakadályoztatott. Az életnek megmentetett, de keze-lába levágott, szemét kiszúrták, hallását elvették és megnémitották s lehetetlen vonaglásban magára hagyták. Nem maradt ennek a sokat szenvedett magyar fajnak egyebe, mint a szive, a lelke.

Es milyen a fátum! A megmaradt szivben csörgedező tiszta vér, a lélek

fehérsége új életnedveket termel, a kiszúrt szemek újból látni kezdenek, a fülek hallani kezdenek, hangja és beszélőképessége visszatér és bekiált a nagyvilágba: élni akarok!

Mint a poraiból megélemedett Phoenix áll előttünk a tiszta vérű és fehérlelkű magyar faj, amely önmaga termelte életnedvekből pótolta megcsontított szerveit.

Lehet-e egyébnek nevezni, azokat a sikereket, amikkel nap-nap után tele van a sajtó, mint a fátum kiszámíthatatlan történéseinek?

Amsterdamból magyar dalosok hozták el a nemzetközi dalverseny babérkoszorúját. A párisi olimpiászon a világ legelső nemzetei közé küzdi fel magát a maroknyi magyarság. Londonban magyarok nyerik meg a sakkvilágbajnokságát, övék az elsőség a bolognai kardvívásban. Tizenhét nemzet minden megnyilvánult ellenszenvé sem tudja elütni őket a vichy-i világbajnokságtól s a római stadion a magyarok dicsőségétől hangos... Dániában 16 nemzet ifjusága közül a magyar cserkész-csapatoké az első díj s a világ szinpadjain New-York-tók Pekingig a magyar szerzők darabjai aratnak el nem homályosítható fényes sikereket.

És ha átmegysz a határon, mit látnak szemeid? Civilizációt, magas kultúrát, rendet, biztonságot. A vasut mintaszerű, a posta világhírű, az utak nagyszerűek, rendőr, finánc, csendőr hivatása legmagasabb fokán áll. Csoda-e, ha ezek után akadnak Rotheme-

rek, akik céljaiknak megakarják nyerni ezt az életrevaló fajt?... Mért téved, aki azt hiszi, hogy a Rothemere-féle akció holmi magyar propaganda szüleménye. Nem, ez az akció az általános európai helyzetnek természetszerű következménye és követelménye.

Keletfelől vészfelhők tornyosulnak az égen. A vészterhes felhők nyugat felé tartanak és pusztító villámaikkal a nyugati civilizációt és kulturát veszélyeztetik. Villámhárítók kellene a Nyugatnak, amelyek levezetik a pusztító villámokat s mert minél több villámhárítóval akarja megvédeni magát a Nyugat, azért udvarolnak a tegnap megnyomorított Magyarországnak. Nem a Magyarország feje fáj Rothemerének, hanem a saját fejét akarja védeni Rothemere Románián kívül Magyarországgal is.

Csak azt nem értjük, hogy mikor a hatalmasok és saját jól feifogott érdekeink románt magyart egymásra utalnak, miért izzik a közoktatásügyi kormányzat oly rettenetes sovinizmustól és miért agyarkodik arra a magyar kulturára, amely nem ellensége, legfeljebb védelmezője és segítője a román kulturának?... Miért kell gyötörni és az ördögbe kívánni azt a magyar fajt, amely kulturájával, civilizációjával és általában faji tulajdonságaival imponálni tud a világnak és miért nem lehet összefogni vele egy közös veszedelem ellen, amely legelső sorban exponált helyzeténél fogva mégis csak a román nemzetet fenyegeti.

Ugy gondoljuk, hogy Anghelescu mi-

A SZÁSZVÁROS ÉS VIDÉKE TÁRCÁJA.

Gyilkosság előtt.

Irta: Móra Ferenc.

Szeged városa és egész Magyarország ünnepre készül. A háború utáni magyar irodalom egyik legerősebb oszlopának Móra Ferencnek 25 éves írói jubileumát ünneplik. A kiváló szellem ünnepéből részt követel Erdély magyarsága is, mert a szellem világának nincsenek határai s áttörnek azok a földrajzi határokon. Olvasóinknak kívánunk szolgálatot tenni, mikor Móra Ferenc teremő zsenijének egyik közvetlen, kedves alkotását ismertetjük.

Nem vagyok vérengző természetű ember s nem tápláltam soha titkos szimpátiát se a vérben dolgozók iránt. Az utolsó vérontás, aminek tanuja voltam, körülbelül negyven évvel ezelőtt történt, amikor az apám sajátkezűleg szurta le a disznót gyertyaszentelőre.

De azt se láttam, mert nagyon sötét volt és nem mertem elmenni a kutig, csak az eresz alól hallgatództam. De amit hallottam, az elég volt nekem erre az életre. Nem tudok a világirodalomban költőt, magamat is beleértve, aki úgy ki tudta volna festeni a fájdalmat, mint egy disznó hattyudala. Én azt hallani fogom akkor is, mikor már legkedvesebb költőim számára is megsüketülök. De ez ne szomorítsa el az érdekelteket. Hiszen ők nem tehetnek róla, hogy a költői alapeszme nem okoz akkor a fájdalmat, mint a disznóölő kés, amely korábbi életpájában rendesen bajonet volt és csak a kotonai kincstár érzékeny megkárosításával jutott polgári foglalkozáshoz.

Egy szóval, sohase éreztem hivatást a gyilkosi pályára, bár a történetek után elismerem,

hogy a legideálisabb nyárspolgárban is benne lappang a gyilkos. De ahhoz, hogy előbujjon belőle, az szükséges, hogy az ideális nyárspolgár fölkeressen egy tengerparti klimatikus gyógyhelyet, még pedig olyant, ahol a vánkások kicsinyek, laposak és kemények, úgy, hogy szükség esetén mint gyuródeszkák is szolgálhassák az európai polgáriasszodást.

Mert nem tudom ugyan nyomon követni a bennem tartózkodó gyilkos fejlődésének minden fázisát, de az a gyanum, hogy az ott kezdődött, ahol a nyakam kicsavarodott a vánkossal való elkeseredett, de egyenlőtlen erővel vívott harcban. Az én fejem ugyan elég kemény fej, de az olasz tengeri hotelek vánkosai az otrantói csata kartácsainak vasforgácsaival vannak töltve. Ez volt az első gondolatom, amikor a harcot föld-

Alapított
1812-ben.

SZÖLLŐSY

üveg-, porcellán-kereskedése és üvegezési vállalata
Orăștie-Szászváros

Ajánlja dús a n felszerelt raktárát üveg-, porcellán-, képket-, tükör-, villanylámpa- és diszmuláruban!

niszter urnak elég volna mit sepernie a saját kapuja előtt az 50%-os analfabéták sokaságában és ne piszkálódniék a mi kapunk előtt, ahol elvégre is legalább 30%-al kevesebb elsőpörni való analfabéta van.

Kelet titokzatosságaival szemben, a román és magyar nemzet védőbástyának van szánva, történelmi hivatásszerűséggel. Ez a két nép egymást támogatva, egymás kulturáját tiszteletben tartva a kölcsönös bizalomban erősödve tudja történelmi szerepét betölteni. Az idők folyása mindent igazol! Azt is igazolni fogja, hogy rossz szolgáltatókat tesznek azok az Anghelcsuk, akik a történelem kárpitjai mögé be nem látva, haszontalan szélmalom harcokban örölik a két egymásra utalt nép kulturerejét.

Kisebbségek Magyarországon.

A kisebbségi kérdés, mint tudjuk, lassanként Európa egyik legfontosabb politikai kérdésévé nőtte ki magát. Állandóan szőnyegen van, naponta folyik a kérdés megvitatása s a nemrégiben Genfben ülésezett kisebbségi parlament lefolyása, főleg a középeurópai országok politikusai s népei előtt, a legélelkebb érdeklődés tárgyát képezte. E probléma megoldása annál is inkább gyújtópontja a háboru utáni Európa számtalan megoldatlan politikai és gazdasági kérdéseinek, mert hiszen majd valamennyi államot érinti ez a kérdés, mert vagy nagyszámu kisebbség lakja, vagy pedig saját nemzetének kisebb-nagyobb töredéke kisebbségi sorsban más állam polgára.

A háboruvesztes központi hatalmak közül Magyarország, mely területeinek $\frac{2}{3}$ részét vesztette el s így milliói a magyaroknak vált különböző államok átalattalójává, rendezte elsősorban a területén levő kisebbségek kulturális kérdéseit, vezetettve főleg azon remény által, hogy e fontos problémának a saját területén való megoldása siettetni fogja a szomszéd országbeli magyar kisebbségek helyzetének a megértő rendezését.

Az erre vonatkozó törvény szerint az állami és községi iskolák tanítási nyelve mindazonkon a helyeken, hol a kisebbségi iskolaköte-

lesek száma a 40-t meghaladja, a szülők kívánsága szerint igazodik. A felekezeti iskolákban — tekintet nélkül az iskolakötelesek számára — az illető felekezetet alkotó kisebbség nyelvén folyik a tanítás. Ezek a felekezeti iskolák azonban teljesen azonos államségélyt kapnak, mint a magyar tannyelvű felekezeti iskolák.

A kormány 3 különböző típusu iskolát állított fel, melyek közül a kisebbségi szülők legjobb belátásuk és szabadakaratauk szerint választják ki a nekik leginkább megfelelőt. Első fajtába tartoznak azok az állami iskolák, melyeknek tanítási nyelve a kisebbségi nyelv, ezekben a heti 168 tanítási óra közül 35-ben tanítják csak a magyar nyelvet.

A második csoportban a földrajzot, történelmet és nyelvtant magyarul, számtant és éneket mindkét nyelven, a többi tantárgyat kisebbségi nyelven tanítják. Tehát 58 tanórán magyar, 75 órán kisebbségi és 77 órán keresztül mintkét nyelven folyik a tanítás.

A harmadik fajtájú iskolatípusban csak az anyanyelv és vallás tanítása folyik kisebbség nyelven, a többi tantárgyat magyar nyelven tanítják.

E három típusu iskolából van a németeknek, kik 550.000-en vannak 399 iskolájuk, 39.101 tanulóval, a tótoknak (140.000) 47 iskolájuk 6147 tanulóval, a horvátoknak (36000) 18 iskolájuk 1335 tanulóval, a szerbeknek (14.000) 32 iskolájuk 484 tanulóval, a románoknak (23.000) 5 iskolájuk 170 tanulóval.

A nagy költségvetési többlettel rendelkező kormány — mely e többlet tekintélyes részét kulturális célokra fordítja — a jövőre kidolgozott programja szerint tervbe vette a népkisebbségi iskolák továbbfejlesztését, így biztosítva a kormánya alatt levő idegen nemzetiségűek kulturális fejlődésének lehetőségét.

Vajjon Románia mikor fog kisebbségei részére ilyen kulturális szabadságot biztosítani hasonló iskolatörvények alkotásával?!

A magyar egyetemi ifjuság estélye.

Országszerte megindult a mozgalom, mely nemes célul azt tűzte ki, hogy a szegénysorsu egyetemi ifjuság, mely hihetetlen nehézségek árán tudott csak a mai rendszer

is csodálkozom, hogy az ingomb begurul az ágy alá s a fésű az íróasztal virsziniás fiókjából, a hajkefe még a vizeskancsóból kerül elő, holott én tegnap mindkettőt a sárcipőbe tettem, hogy kéznél legyen. (A neszesszér-koffert hamvvedernek használom: vannak ugyan e célra békateknők is a szobában, gyöngyházjátéku haliotiszok, de azokat nincs szívem bepiszkolni.) Ellenben lehetetlen álmélkodás nélkül megállani azt a természetü tüneményt, hogy az odolos viz kéken jön ki a szájából, holott fehéren ment be. Kékvérű vagyok, — gondolja az ember s keserű izt érez a szájában. Persze ezt is csak most kell megtudnom negyvennyolc éves koromban, mikor már belerögződtem abba, hogy mégis csak legjobban áll nekem a demokrácia. Így vagyok én mindennel. Megád nekem a sors mindent, de mindent tíz évvel később mint kellene.

Igaz, hogy mire beleigazodik az ember a nyakkendőjébe és kihuncutkodja, hogy a világ éles szemei elől rejtve maradjon az a lyuk amit éppen most égetett rajta, akkorra kiderül, hogy mitől kéült meg a vére. Attól, hogy tegnap anzikcet akart festeni, hogy megmutassa az Adriának, milyennek kell lenni a kor színvonalán álló modern tengernek, s a

mellett felvergődni az érettségien keresztül az egykor oly ragyogó egyetemi polgárságig, — a társadalom részéről nyújtott szerény segéllyel bár — de legalább némiképp mentesítve az anyagi gondoktól, kezdhesse meg az új iskolaév kezdetén nehéz munkáját. Sajnos, bár unalomig hangoztatott demokratikus országban élünk, a legmerekvebb kasztrendszer választja el az egy levegőt szívó embereket egymástól. A nehézségeknek végtelen áradata zudult e nemes célra rendezett multság megtartása elé. Mig a szegény magyar fiuk román és szász kollégái minden nehézség nélkül rendezhették meg hasonló célra estélyüket, vármegyénk prefektusa nem tudni minő okból tagadta meg, különböző kifogásokkal az engedély kiadását, úgy, hogy az e hó 10-ikére tervezett multságot az utolsó percben kénytelenek voltak elhalasztani. Dacára, hogy az előadásra kerülő darabok már patinát kaptak a sok cenzurától, a prefektus urnak még közjegyzőileg hitelesített fordításokra volt szüksége s a bizony nem kis pénzbe került fordítás, hitelesítés s az ezzel járó dévai kéjutazások oly összegeket emésztettek fel, mely már eleve kizárta az anyagi siker lehetőségét. Nem értjük, hogy akkor, mikor magyar ifjak román egyetemeken a román kultúra szolgálatában még az élet nehézségeivel is küzdenek, miért kell a nagy hatalmu prefektus urnak a magyar társadalom segítő filléreiből ily nehézségek támasztásával közjegyzőket, autbuszvállalatokat stb. stb. támogatni.

De győzött a kitarás, nem maradt semmi kifogásolni való, minden i betű le lett fordítva, meg lett cenzurázva és hitelesítve, mindegyik minimax-készülék a helyén volt, hivatásának tudatában pislogott a vészkijárat lámpája, helyén volt a tűzoltóság, a mentőegyesület, szóval teljes volt a rend, sőt a hónapok óta nélkülözött eső is pont az előadás megkezdése előtt úgy szakadt, mintha újabb akadályként rendelték volna meg sorsunk irányítói. Mindezek dacára teljes számban megjelent a publikum, helyükön voltak a szereplők s kifogástalan munkát végeztek a rendezők.

A nagy és változatos műsor minden egyes száma, a szereplők játéka végig megérdemelné, hogy külön-külön és egyenként fog-

szájmosó pohárba lötykölte bele a berlini kékes pemzlit, aztán elfelejtette kiönteni az ichort. De most már minden mindegy, a szerda démona nem ereszt ki többet denevér-karmai közül. A csokoládének epeize van és a vermut olyan utálatosan édes, mint a krumplicukor. A szivarom nem szelel, pedig a tüzes végével is beveszem a számba és Tegethof admirális, aki teljes diszben ül a portás-fülkében, irgalmatlanul fenékbe lövi a végső reményt is:

— Kein Brief.

Ezt ugyan tudhattam volna magamtól is. Éppen ma nincs sehol a kerek világon egy jótét lélek, aki megsimogatna és megfogna az örvény szélén, hogy ne szomorkodj, öreg, fekszel ám te még puha vánkoson, meg nemcsak a csirkefogó Merkuriusnak van ám napja, venerdi is lesz ám még a világon. Nem, nincs semmi fehér vitorla a látóhatáron, a kehes Robinsont mindenki magára hagyta bordaközi nyilallásaival a vadak közt.

A lungomaren köszöntem kilenc ismeretlen hölgynek és nem köszöntem három ismerősnek. Megharagudtam egy aranyos szárnyu légyre, hogy mit repked és dühös lettem a kaméliafára, hogy mit áll egy helyben rebbenés nélkül. Mennyivel szebb volna az, ha a

tam és felültem az ágyban, Lehet, hogy újra kezdtem volna, de valahol a folyosó végén becsaptak egy ajtót. Nincs az a hajóágyu, amelyik ekkorát szólhatna. Bum-bum-bum, egyik ajtó a másik után. A parancsnoki hidon állandóan szól a csengő. Telefont próbálnak a vadállatok reggel hatkor. Hi-hi-hi-hi-sss-sss-viu-viu-viu... A gránátok csipognak. De az is lehet, hogy az a bojnyik londoner csipogtatja a camerierát cipőpucolás közben. Határozottan nőnemű visitása van a gránátnak. Csönd. Ugyilátszik, az otrantói ütközet békekötéssel végződött. Éu is megkísérlem a béketárgyalást a vánkosaimmal. Tágitok egy kis gödröt a fejemmel a vasreszelékben. Valaki elbőmböli magát az ablak alatt:

— Mercoledì.

Az hát, mercoledì. Szerda. Annak a csirkefogó Mercuriusnak a napja, a boltosok és pénzváltók istenének. Veszett volna a bölcsőjébe az Olimpuson, most nem volna olyan drága a lira. Hát szerda van, a dies atra. A bélyeges nap a napok közt. Kain ezen a napon ütötte agyon Ábelt, ami csak úgy történhetett meg, hogy Ádám is ezen a napon vette feleségül Évát.

Ha szerda van, akkor hiábavaló minden iparkodás. A legokosabb felöltözni. Azon nem

lalkozunk velük, de akkora volt a műsor és a nyílt szereplők, hogy lapunk kerete ezt nem engedi meg, de meg csak ismétlésekbe bocsátkoznánk, ha Szöllősy Jánosné kiforrott művészi játékát, Bede Sándor, Bokody József rutinját, Gönczy Pál és Debreczeni Mici kifogástalan duettjét, Balogh Zoltán elsőrangú színészi készségét, Faragó Endre pompás előadását, saját szerzeményű ötletes szatirját, Riebel Annus, Schiebel Ilonka, Bisztricsányi Imre kitűnő alakítását, Sandner Médi, Vigh Imre művészi zeneszárait, Makkay Mancidencens kíséretét, s a többi szereplő készségét kellene megdicsérni. Ezt a szép, nagy, kitűnő műsort Makkay Józsefné urasszony hozzáértő, finom ízlésű rendezői talentuma kötötte egyetemes hatású, remek virágcsokorba, amiért bizonyára nagyon hálásak neki az estélyt rendező egyetemi hallgatók.

VIDÉKI

előfizetőinket tisztelettel kérjük, hogy esedékessé vált előfizetési díjaikat a „Szászvárosi Könyvnyomda Rt.” címére postafordultával beküldeni sziveskedjenek.

Tisztelettel:
a KIADÓHIVATAL.

HIREK.

— **A brassói református nagyhét.** Eredményeiben és hatásaiban rendkívül fontoságú volt az erdélyi magyar kálvinista egyházra nézve, a múlt héten Brassóban lezajlott református nagyhét. Az Isten békéjéért s a magyar kálvinizmus öntudatosításáért küzdő ref. lelkesedés, tanárság, tanítóság, — világiakkal egyetemben, — az ország minden részéből nagy számban gyűlt egybe a csodaszép fekvésű Brassóba, hogy napokon át hallgassa a kálvinista öntudatosítás magas színvonalán álló előadásait, konferenciáit, biblia olvasó és írás magyarázó csendes óráit. Feledhetlen napok voltak az erdélyi reformátusokra nézve a brassói napok, hiszen a leg tudományosabb fejtegetésekkel foglalkozó előadás sorozatoktól el — a legművészebb egyházi szónoklatig és a lélekre hulló áhitatnak csendes óráitól el — a legművészebb egyházi

legyek maradnának egy helyben és a virágok gyüszmélkednének. Az ember kikönyökölné az ablakán és oda várná helybe a jácintokat, meg a tulipánfákat. Aztán a tengert is reformálni kellene. Először, hogy ne kékvíz-kép legyen mert az mindig a szennyest juttatja eszébe az embernek, hanem meggypiros, másodsor. hogy ne cethal legyen benne hanem béka. A cethal kuka állat, ellenben a béka született programzenész. A tavasz bűbája békakuruttyolás nélkül éppolyan tökéletlen, mint a torokfájás hipermangán nélkül. Szégyelje magát ez a tenger, meg ez a térszene, — mi ez a domaszéki tóhoz képest! Es hozzá abban szolid libák uszkálnak, itt meg csak sirályok svihákoskodnak.

— Nézd, Dudi, — izeg-mozog a szomszéd padon egy fiatalasszony — csókolódnak a sirályok. Jaj, milyen édesek!

Dudi egy potykaszemű fiatalember, azaz, hogy két potykaszeme van, de csak az egyiket látni, mert a másikat ravaszul összehuzza. Ez a művelet, amelyet a magyar nyelv szó-tára kacsintásnak nevez, ifju emberek nyelvén azt jelenti, hogy rögtön készek sirályosdít játszani. Ostobák. Hiszen a sirályok csak a döglött halat szedik ki egymás szájából.

(Folyt. köv.)

ének és zenéig: mindenben alkalma volt gyönyörködni. Megható volt mikor mintegy 400 ref. lelkész és tanító, köztük sok ref. papné, a csodaszép Czenken konferenciát tartottak, majd zsoltár éneklések után csendes áhitatban merültek el az Ige hallásában letelepedve az egykori Árpád emlék rommaradványainak tövében, hol Isten egyik legszebb panorámájában gyönyörködött fel-fel vágó tekintetük. Hunyadmegyéből feltűnő szép számmal jelentek meg egyháziak és világiak, különösen jól esett látnunk, hogy a derék gyógyi kálvinisták csaknem összes számában — férfiak és nők — ott voltak a nagyheti áhitatokon. Városunk 3-an vettek részt a brassói nagyhét feledhetetlen áldásaiban.

— **Esküvő.** Wieser Alfréd m. kir. állampénztári főtanácsos fia: dr. Wieser Ervin honvédfőorvos f. hó 25-én tartja esküvőjét Budapesten, Vaday László m. kir. népjóléti miniszteriumi igazgató leányával: Piroskával.

— **Fillér-estély.** A szászvárosi ref. nők a szokásos havi összejövetelek rendjén szept. hó 25-én este 8 órakor, a Kaszinó nagytermében terített asztalok mellett, társas összejövetelt rendeznek, melyre minden érdeklődőt — és pedig férfiakat is — tisztelettel meghívják. kezdete pont 8 órakor. Belépti díj nincs, de tetszés szerinti perselyadományokat világitási költségekre kér és köszönettel fogad a rendezőség.

— **Beomlott a járásbiróság teteje.** A szászvárosi járásbiróság rozszant épülete felett is megkondult az ítélet harangja s a páratlanul rozoga épület egy végső recsegéssel, elaggult sóhajjal tudatta maga felől, hogy nem bírja tovább a nehéz harcot az idő vasfogával, az esővel és a gredistei havasok felől száguldozó viharos szelekkel. Az elmúlt héten beomlott a jobboldali tető s meginogtak az öreg falak is. A járásbiróság tehát kapott egy megfellebbezhetetlen ítéletet az enyészettől, hogy vonuljon ki a rozoga tákolmányból és sürgősen hajtsa végre az évtizedek óta halogatott renoválást. A helybeli ipariskola már hozzá is fogott a renováláshoz. Egyelőre csak a szuvas gerendákat, korhadt tetőzetet bontják le, hogy aztán a falara kerüljön a sor. Hir szerint a bírósági vezetőség tárgyalásokat folytat a Kún-kollégium előjáróságával, hogy az új kollégiumi épületből mintegy 5—6 tantermet haszonbérbe vehessen a bírósági irodahelyiségek és tárgyaló termek számára, circa 3—4 hónapig.

— **Uj telek-kisajátítások Szászvároson.** Kellemetlen meglepetésben volt részük a szászvárosi ref. és luth. egyházaknak és a Kún-kollégiumnak az ujabban megint akcióba lépő agrár-kisajátító bíróság részéről amennyiben tárgyalásra idéztettek olyan értékes belsősegeikért, melyek kisajátítását az igénylők kérték az agrár bíróságtól. Eltekintve attól, hogy az igényelt telekrészek kívül esnek az agrár-kisajátítási törvényben megszabott kisajátítási feltételeken — mégis nagy meglepetéssel vesszük még azt is tudomásul, hogy az emelt tiltakozó kifogások felülbírálatára, helyszini szemle tartását rendelte el a bíróság, mert mi ebben a tényben is csak azt látjuk, hogy: rémíthető kisebbségek vagyunk.

— **Az ipariskolák és a kisiparosok.** A szászvárosi építő iparosok körében nagy az elégedetlenség és elkeseredés, hogy a beomlott járásbirósági épület renoválását és átalakítását a helybeli ipariskola nyerte el drágább költségvetési árajánlat és az államra nézve kedvezőtlenebb feltételek alapján. Mi most nem foglalkozunk e vállalkozás jogos vagy jogtalan voltának kritikájával, csak azt

jegyezzük meg, hogy az adófizető kisiparos-ság mellőzése határozottan okot ad az építőiparosok elkeseredésére és elégedetlenségére. Ugy látszik, hogy a gomba módra szaporodó ipariskolák szisztematikusan állami támogatás mellett, még jobban tönkre akarják tenni az országsszerte nyomorgó kisipart. Ime egy gyönyörű példa a destruáló törekvésből: Nagyenyeden, a volt magyar rezsim alatt a kisiparosok nagyon sok gépet kaptak az államtól a kisipar fejlesztése és felségélyezése címen. Ezeket a gépeket, mint állami tulajdonokat, magáénak követelte az ottani ipariskola. Miután az enyedi kisiparosok nem voltak hajlandók a jogtalanul visszakövetelt gépeket átadni az ipariskolának, a „Scoala de arte si meserii” legfelsőbb utasítás alapján, rendőrségi karhatalommal letörtette a zárat a kisiparosok közműhelyéről és birtokába vette a gépeket és a közös műhelyt. A nagyenyedi kisiparosság természetesen nem nyugodott bele a jogtalan erőszakoskodásba s megtette a szükséges lépéseket jogai megvédelmezésére.

— **Halálozás.** Özv. Imreh Józsefné szül. Kocsis Ida f. hó 21-én 79 éves korában meghalt. Temetése f. hó 22-én ment végben a ref. egyház szertartása szerint.

— **A szászvárosi állami anyakönyvi hivatal házassághirdető tábláján a következő párok kihirdetései vannak kifüggesztve:** 1. Káden József 23 éves ág. h. ev. lelkész karánsebesi és Szász Magda 21 éves ág. h. ev. hajadon szászvárosi lakos, 2. Frank József 27 éves r. kath. kereskedősegéd szászvárosi és Thiesse Rozália Mária 20 éves ág. h. ev. hajadon dévai lakos.

— **Műtőorvos (opérateur) Szászvároson** Dr. Nendwich Vilmos, volt szászsebesi kórházi műtőorvos Szászvároson megtelepedve orvosi rendelőjét Piata Aurel Vlaicu (Városháztér) 19. szám alatt megnyitotta. Szászváros és környéke a Nendwich dr. jó hírűnek örvendő eddigi műtőorvosi működésének megfelelő sikeres folytatásához bizonyára kedvező auspiciumokkal tekint.

— **A Porond-utcai parterősítés munkálatai befejeződtek.** Megelégedéssel állapíthatja meg akárki is, hogy itt a város hasznos munkát teljesített, mikor a Berényi-patak víznyelését, mely már a házsorokat fenyegette volt elsodrással, onnan elterelve ártalmatlanná tette. Főérdeme e munkában Balomiri Emil városi határfelügyelőnek van, aki ugyanis mint kezdeményező, ugyanis mint végrehajtó közeg lelkiismeretes, hasznos és a városnak aránylag kevésbe kerülő teljesítményt végzett.

— **Vadászat nyulakra.** A földművelésügyi miniszter rendeletet adott ki, amellyel a nyulavadászat tartamát újból szabályozza. Eszerint ezentul nyulakra október elsejétől január tizenötig lehet vadászni.

— **Ezerkétszáz leu büntetés arra a munkaadóra, aki rendetlenül járhatja iskolába tanulóját.** A közoktatásügyi miniszter egy rendeletet adott ki az elsőfoku iparhatóságnak, amely rendeletben meghagyja, hogy minden olyan munkaadó, aki tanulóját nem járhatja rendesen iskolába, a legkisebb büntetést 1200 leuban állapítja meg. A büntetéseket az elsőfoku iparhatóságok vetik ki és az adóhivatalok hajtják be.

— **Uj román nyelvi vizsgát tesznek a hivatalnokok.** A közmunkaügyi minisztérium kötelekébe tartozó központi és külső hivatalnokok október hó 3-án új román nyelvi vizsgát tesznek. A vizsgákon azok vesznek részt, akiknek az első vizsgájuk nem sikerült. Brassó, Temes, Hunyad, Alsófehér, Fogaras, Háromszék, Csik, Udvarhely, Arad, Krassósözörény és Nagykovácsfalva vármegyék hivatalnokainak vizsgái Gyulafehérváron lesznek.

— **A szászvárosi ref. nők szervezete** f. hó 18-án délután tartotta meg egy évi tevékenységéről beszámoló összejelentését szépszámu érdeklődéssel. Mindenekelőtt a szokásos istentiszteletben emelkedtek a lelkek áhitatos ének és buzgó imádság szárnyán hálaadásra és segítségül hívásra a Mindenható elé és az istenige világosságában kerestek utmutatást. Aztán Csürös Pálné elnöknő szívekhez szóló, tartalmas beszéddel üdvözölte a jelenlevőket. Különösen mély hatást gyakorolt, mikor a női hivatás legnemesebb vonását a részvét érzését Munkácsy „Krisztus Pilátus előtt” képének női alakjával illusztrálta, hol a gyűlölet vad kitérősei közt egy gyermekét tartó édesanya arcáról sugárzik csak megértő részvét a bántalmazott mester felé. Aztán megkapó hasonlatban mutatott rá a közöny minden nemes igyekezetet leforrázó szomorú hatására, mely úgy pusztít mint a kertek szépen indult növényzetében egy hirtelen jött dér. Kérte nőtársait, hogy tartsák távol lelküktől a közönyt, hogy biztosítva legyen egyházi életükben a gyámolító részvét tevékenysége. Az üdvözölő beszéd teljertalmilag jegyzőkönyvbe iratott. Majd dr. Székely Ferenc titkár terjesztette elé a nők tevékenységének minden mozzanatára kiterjeszkedő jelentését, méltatva a szervezet eltávozott ügyvivő elnökének dr. Szöllőssy Jánosnénak és elhalt jegyzőjének Dósa Piroskának érdemeit. Elismeréssel emelte ki ama kezdeményezést, hogy ha szerény kezdettel is alap létesített időszakonként egy érdemes szegény ref. leánynak szerény kelenygye segélyben részesítésére. A titkári jelentés is különösen kiemelte a közöny elleni küzdelem szükségét. Ezután ügyvivő elnöknővé dr. Székely Ferencné, jegyzővé Vig Etelka és az ő helyére Gönczy Irén választottak meg munkásságukhoz fűzött legjobb reménységgel. Végül Bodor János lelkész mondott köszönetet az egyház nevében a nők egyháztársadalmi, jótékonyági sikeres tevékenységéért. Most már az elhangzott buzdítások követése követhetők a vallásos-estélyek és más rendezendő összejelentések élénk látogatásában.

— **Köszönetnyilvánítás.** F. hó 17-én rendezett estélyünk fényes erkölcsi sikerét odaadó, lelkes közreműködésükkel előmozdító szereplőknek s a rendezés fárasztó munkáját végző Makkay Józsefné urasszonynak ez uton is leghálásabb köszönetüket fejezik ki a magyar egyetemi hallgatók.

— **Harmincéves adómentességet kapnak az új lakóházak.** Dacára az általános nagy pénzhiánynak, a szakemberek véleménye szerint, nálunk is sokkal élénkebb volna az építkezés, ha a kormányok olyan kedvezményeket nyújtanának, amely mellett a tőke megtalálná a számítását. Magyarországon, ahol sokkal olcsóbb a pénz és így már ezért is nagyobb a vonzerő az építkezésekre, ennek dacára a kormány is a legmesszebbmenő kedvezményeket nyújtja az építetőknek. A múlt évben harmincéves adómentességet adtak azoknak az építetőknek, akik 1927. augusztus elsején hozzákezdték az építkezéshez. Most pedig ezt a kedvezményt ki akarják terjeszteni azokra is, akik 1928. augusztus elsejéig építkeznek. Harmincéves adómentesség mellett nálunk is fellendülne az építkezés.

— **Közgazdasági hírek.** Itt vagyunk a termés betakarítása után, amikor az üzleti élet a legélénkebb kéne, hogy legyen s e helyett a leggyászosabb semmittevésben merül ki a kereskedelmi aktivitás, mert úgy a rettenetes drága pénz, valamint a gyenge érdeklődés a külföld részéről, mindent megbénít. Buzára, dacára a kitűnő minőségnek, je-

lenleg semmi érdeklődés. Árak nincsenek. Pékek és kismalmok veszik 700 leuval mm-ját. Új tengeri bőven van már a piacon jó szárított állapotban, mely a régi tengeri árát lenyomja. Ára: ó-tengerinek 140—145, régi tengerinek 120—125 leu. Lóhere. Ára visszament dacára annak, hogy itt mennyiségileg kisebb a termés. Árak 40—45 körül mozognak. Dió leszedése most folyik. Árak még nincsenek kialakulva. Fizetnek nyes dióért 13—14 leut kilónként.

— **Fürdőmegnyitás e hó 29-én.** A helybeli kádfürdő bármely csütörtök, péntek, szombaton egész nap és vasárnap délelőtt, a gőzfürdő urak részére bármely szombaton délután van nyitva. — A kádfürdő kivételesen már 24, 25 és 26-án is nyitva lesz.

Cenzurat: de Liviu Herlea, Polițai.

Eladók: Arany János összes művei, sorozatos remekírók, Tolnai Világtörténelem, Mayers Lexikon és különböző nagy szótárak. Cim: Szászvárosi Könyvnyomda Rt. köny- és papirkereskedésében.

Publicație de licitație.

Consiliul de faliment vinde în bloc prin licitație cu oferte, mișcătoarele aparținătoare masei de faliment a falitului Emanuel Stern, comerciant în Orăștie, cuprinse în Inventarul masei falimentare, evaluate în Lei 681.599—și anume diferite mărfuri de feierie, vâpseli, etc., împreună cu rafturile și obiectele de aranjament, în condițiile următoare:

1. Ofertele de cumpărare cuprinse în scris și închise, se vor prezenta până la **30 Septembrie 1927, orele 12**, la mâna subseminatului curator al masei de faliment Dr. Enea Papui, avocat, edificiul băncii „Ardeleana” Orăștie, totodată tot la susnumitul se va depune drept garanție în numerar suma de Lei 20.000 (Lei douăzeci mii.) Ofertele și garanția se pot depune până la același termen și la președintele Consiliului de faliment Dr. August Martini, în biroul său avocațial în Orăștie.

2. Consiliul va hotărî liber asupra acceptărilor sau respingerei ofertelor fără a fi obligat să accepte vre-una dintre oferte.

3. Consiliul de faliment nu garantează calitatea mărfurilor ce se vând, nici eventualele erori de inventarizare sau lipsuri.

4. Taxele de cumpărare, precum și impozitul pe cifra afacerilor, privesc pe cumpărător.

5. Cumpărătorul e obligat ca în decurs de 24 ore dela primirea încunoștiințării despre acceptarea ofertei sale, să achite în numerar

la mâna subseminatului prețul de cumpărare și în 5 zile dela aceeași dată, să și transporte toate obiectele cumpărate prin licitație, în caz contrar va perde garanția în favorul masei falimentare și Consiliul de faliment va putea decide liber asupra valorizării din nou a obiectelor cumpărate de dânsul. Cumpărătorul suportă chiria localului de prăvălie și magazin dela data primirei ofertei sale.

Reflectanții pot primi lămuriri mai detaliate în orele oficioase la subseminatul curator de faliment.

Orăștie, în 17 Septembrie 1927.

Dr. Enea Papui, avocat,
curator de faliment a falitului
comerciant Emanuel Stern.

„ERZSÉBET“-MOZI

A KONVIKTUSBAN.

Alapítva 1911-ben. — Ig. váll. Neuvirth György.

Ma vasárnap, f. év szept. hó 25-én délután 4³⁰ és este 8³⁰ órakor:

NÉZZÜK MEG A NIAGARÁT, ÉDES...

Igaz történet hazudozó férfiakról.

Főszerepekben: **Várkonyi Mihály, Agnes Ayres, Patt O. Malley.**

Továbbá:

Az iroda tündére.

Társadalmi erkölcs-dráma, főszerepben a ragyogó szépségű **Alice Terry.**

A jövő szenzációja:

Hercegnő és muzsikus.

F. Ábrahám - Orăștie

Ajánlja a n. é. közönség szives figyelmébe kitűnő minőségű kenyér- és téstalisztjeit a legjutányosabb napi áron.

Raktáron tart mindennemű terményt, 15 korpát, stb. 4—4

AEROXON

a legjobb légyfogó,

nagyban és kicsinyben kapható a „Szászvárosi Könyvnyomda R.-t.” könyv- és papirkereskedésében.

Nincs a megyében napilap,

s így a megyei vonatkozású eseményeket, személyi és egyéb híreket, rendeleteket s üzleti vonatkozású hirdetéseket

csak a megyében megjelenő ujságokból olvashatja.

Rendelje meg a 15 év óta fennálló s a megye minden részébe járó

„Szászváros és Vidéké“-t

Előfizetési ára: Egész évre 240, félévre 120, negyed évre 60 leu. Hirdetési olcsók!